

ΔΩΔΕΚΑ ΜΙΚΡΟΙ ΝΕΓΡΟΙ

ΓΙΩΡΓΟΣ Χ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΑΠΘ

01)

ΕΓΩ ΤΑΡΖΑΝ... ΕΣΥ ΤΖΕΪΝ;

Είναι απόγευμα. Οι συναλλαγές στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης έχουν κλείσει. Η Τζέιν και η συντροφός της βιάζονται να προλάβουν τα τελευταία ψώνια για το τραπέζι των Ευχαριστιών.

Είναι απόγευμα. Η Φατιμά πλέκει ένα καλάθι στην όχθη ενός ποταμού του Μπανγκλαντές. Η μπουρκα που φοράει δεν την εμποδίζει να ρίχνει κλεφτές ματιές στα έξι παιδιά της που γυμνά παίζουν με το νερό.

Οι κανόνες ηθικής στους οποίους υπακούουν η Τζέιν και η Φατιμά (πρέπει να) είναι ίδιοι;

03)

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Η Στέλλα είχε πάρει τρεις ώρες άδεια από τη βιοτεχνία για να πάει στον γυναικολόγο. Μπήκε βιαστικά στην αίθουσα αναμονής του ιατρείου και κάθισε δίπλα σε μια μεσήλικη κυρία. «Και εσείς για έκτρωση ήρθατε;» ρώτησε αμήχανα η εικοσάχρονη Στέλλα.

«Θεός φυλάξει, κοπέλα μου. Εγώ να μείνω έγκυος προσπαθώ. Ενα αγοράκι θέλω» είπε κάνοντας τον σταυρό της η κυρία που είχε πατήσει για τα καλά τα πενήντα. Μετά κοίταξε την κοιλίτσα της Στέλλας που είχε αρχίσει να φαίνεται και είπε τρομαγμένη: «Καλέ, σε ποιον μήνα είσαι και θέλεις να το ρίξεις;».

Το δικαίωμα της απόφασης για θάνατο, ζωή ή για φύλο σε ποιον ανήκει; Στον καθέναν από μας, στους γιατρούς, στην κοινωνία, στον Θεό;

02)

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Ιούνιος. Ο Γιάννης έχει ανάγκη να κάνει ένα διάλειμμα από το εξαντλητικό διάβασμα. Ανοίγει την τηλεόραση για να παρακολουθήσει τον τελικό των 100 μέτρων στους Πανερωπαϊκούς Αγώνες Στίβου. Λίγα λεπτά μετά, τρεις δρομείς καταρρίπτουν το προηγούμενο ρεκόρ του αγωνίσματος. «Όλοι ντοπαρισμένοι είναι» σχολιάζει ο πατέρας του.

«Ε, όχι και όλοι» αντιδρά έντονα ο Γιάννης και ετοιμάζει έναν δυνατό καφέ για να μπορέσει να συνεχίσει το διάβασμα.

Η επέμβαση στη «φυσιολογική» κατάσταση του σώματος, του νου και της διάθεσης με στόχο να αυξηθούν οι επιδόσεις και οι «φυσικές» ικανότητες είναι προσωπικό και κοινωνικό θέμα. Ποια είναι τα όριά τους;

04)

ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΑ ΖΩΗΣ

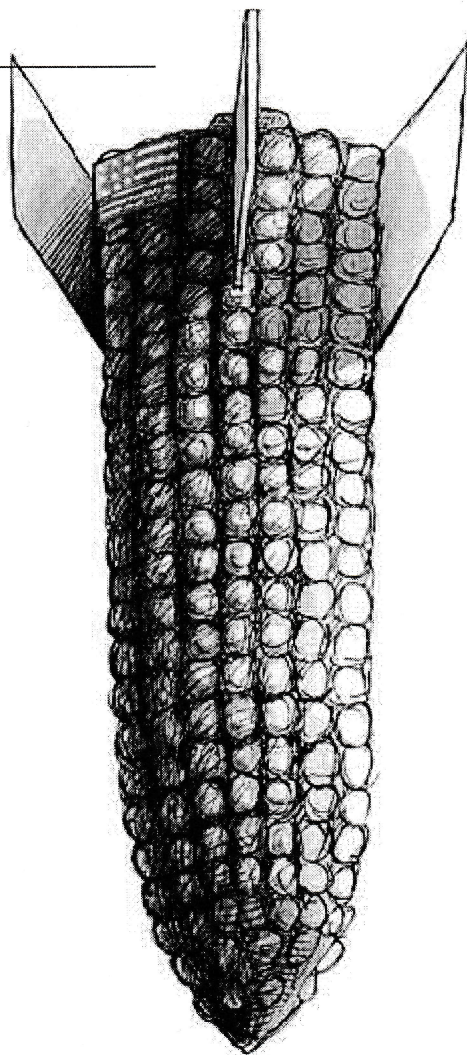
«Η μόνη ουσιαστική αντιμετώπιση του προβλήματος είναι η μεταμόσχευση» είπε ο γιατρός.

«Και πώς μπορεί να βρεθεί το μόσχευμα;» ρώτησε εμβρόντητος ο άνδρας της ασθενούς.

«Από δωρεά κάποιου δότη ή συγγενούς και από το εμπόριο οργάνων. Νόμιμο ή παράνομο» απάντησε ο γιατρός.

«Και με τα περίφημα βλαστικά κύτταρα τι γίνεται;» ρώτησε με αγωνία η ασθενής.

Πόσο «κοστίζει» η δωρεά ή η αγοραπωλησία οργάνων και τι προϋποθέτει η ανάπτυξη της θεραπευτικής μεθόδου των βλαστικών κυττάρων;

05)

ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΠΕΙΡΑΓΜΕΝΑ

«Εσύ ποια εργασία πήρες;» ρώτησε η Αντζι τον συμφοιτητή της Μανώλη στο μάθημα της Βιοηθικής.
«Τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα» απάντησε ο Μανώλης.
«Δεν μπορώ να σε καταλάβω. Είχε τόσα άλλα θέματα και εσύ διάλεξες αυτό το αδιάφορο;» ρώτησε με απροπληστική ειλικρίνεια η Αντζι.
«Έτσι νομίζεις;» ρώτησε ο Μανώλης.
Τι συμβαίνει με τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα επιτέλους;

06)

ΤΟ ΦΑΚΕΛΑΚΙ

«... και η εγχείρηση θα σας κοστίσει τρεις χιλιάδες ευρώ» κατέληξε ο χειρουργός του Νοσοκομείου Παιδών απευθυνόμενος στον πατέρα του μικρού Γιωργάκη.
Βγαίνοντας από το δημόσιο νοσοκομείο ο πατέρας του Γιωργάκη είχε να συνηγορήσει μετρητά, αμέτρητα και μια άρρωστη πραγματικότητα.
Πόση συλλογική αναξιοπρέπεια μπορεί ακόμη να χωρέσει ένα φακέλακι και ευθύνη τίνος είναι η αμφισβήτηση της δωροδοκίας επιστημόνων δημόσιων λειτουργών;

07)

ΠΟΣΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ;

Η συζήτηση στην ομάδα εργασίας του πανεπιστημίου είχε ανάψει για τα καλά.
«Το πανεπιστήμιο ανήκει στην κοινωνία και ο καθένας έχει δικαίωμα φροντίσης σε αυτό. Κάθε μάνας παιδί πρέπει να σπουδάξει αν το θέλει» είπε ξαναμμένος ο εκπρόσωπος της Κοινωνικής Διεκδίκησης.
«Και φυσικά θέλεις κάθε πτυχιούχος να έχει εξασφαλισμένη δουλειά. Έτσι δεν είναι;» είπε ήρεμο ο συντονιστής.
«Φυσικά» απάντησε χωρίς δισταγμό ο εκπρόσωπος της Κοινωνικής Διεκδίκησης.
«Δηλαδή, η κοινωνία να παρακολουθεί το πανεπιστήμιο και όχι το πανεπιστήμιο την κοινωνία» συμπέρανε ο συντονιστής.
Τι αριθμό εισακτέων να προτείνει η ομάδα εργασίας του πανεπιστημίου στο υπουργείο; Απεριόριστο ή ανάλογο των κοινωνικών αναγκών και δυνατοτήτων;

08)

ΑΝΥΠΟΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΡΟΣΕΚΤΑ

«Γιατρέ, δεν αντέχουμε άλλο» είπε με σωρευμένη αγανάκτηση ο πατέρας του επτάχρονου Γιωργάκη.
«Τι συμβαίνει;» ρώτησε ο παιδοψυχίατρος της γειτονιάς του Γιωργάκη.
«Χροντάς μια πλάγια ματιά προς το μικρό αγόρι που έπαιζε με την τελευταία έκδοση του Gameboy.
«Μας έχει ταραξει. Από τη στιγμή που ξυπνήει δεν σταματάει. Δώστε του ένα φάρμακο να βρούμε κι εμείς την ψυχιά μας» είπε ο απεγνωσμένος πατέρας του υπερ-κινητικού Γιωργάκη.
«Τι φάρμακο θέλετε να του δώσω;» έκανε τον ανήξερο ο παιδοψυχίατρος της γειτονιάς.
«Ξέρω εγώ; Η δασκάλα του στο σχολείο μάς είπε ότι έχει σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας και πρέπει να πάρει φάρμακο, όπως παίρνουν όλα τα στήσασα παιδιά στην τάξη» απάντησε ο δασκαλεμένος από τη δασκάλα πατέρας.
«Να του δώσω λοιπόν φάρμακο.
Εσείς όμως τι θα κάνετε;» ρώτησε χωρίς προφανή λόγο ο παιδοψυχίατρος της γειτονιάς του Γιωργάκη.
«**Εμείς τι να κάνουμε, γιατρέ; Για το παιδί μιλάμε τώρα»** είπε ο πατέρας. **Τίνος πρόβλημα είναι τα άτακτα και απρόσεκτα παιδιά; Των γιατρών ή της κοινωνίας; Θα το βρούμε το φάρμακο;**

Ποια είναι τα όρια του φυσιολογικού στην ανθρώπινη συμπεριφορά και ποιος αποφασίζει για τον στιγματισμό των «μη φυσιολογικών» ανθρώπων;

09)

ΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

«Οι γενετικές τεχνικές και η γονιδιακή χαρτογράφηση ανοίγουν νέες δυνατότητες στη βιοϊατρική έρευνα και θεραπεία, στη γενετική βελτίωση των επιδόσεων και αποδόσεων και – γιατί όχι; – ακόμη και στην κλωνοποίηση» έλεγε με έξαψη ο φρέσκο διδάκτωρ Μοριακής Βιολογίας στους φίλους της γειτονιάς του.
«Ελπίζω να εννοείς την κλωνοποίηση για θεραπευτικούς λόγους και όχι για αναπαραγωγή» σχολίασε ένας υποψιασμένος φίλος.
«Είναι αλήθεια ότι στην Αμερική οι ασφαλιστικές εταιρείες και οι εργοδότες άρχισαν να χρησιμοποιούν γενετικά κριτήρια για την ασφάλιση και την πρόσληψη;» ρώτησε ο πολιτικοποιημένος φίλος.
Μπορεί να περιοριστεί το εύρος εφαρμογής της νέας επιστημονικής γνώσης; Ποιος ελέγχει και χρησιμοποιεί τις γενετικές πληροφορίες;

10)

ΠΕΙΡΑΜΑΤΟΖΩΑ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

Ο Ιαν απέφυγε να συμμετάσχει στην έντονη συζήτηση των συμφοιτητών του εκείνο το βράδυ. Αδυνατούσε ακόμη ως πρωτοετής φοιτητής Κτηνιατρικής να υπερασπισθεί ή να καταδικάσει με θέρμη τη χρησιμοποίηση πειραματοζώων στην ιατροφαρμακευτική έρευνα. Εξάλλου έπρεπε να φύγει χωρίς γιατί είχε να πάει τον μικρό αδελφό του στον γιατρό για το εμβόλιο της πολιομυελίτιδας.
Να συμμετάσχουμε στη μεθαιριανή εκδήλωση κατά της χρησιμοποίησης πρωτεϊνών στην ιατρική, φαρμακευτική και στρατιωτική έρευνα;

11)

ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ ΟΡΙΩΝ

Η δίκη είχε φτάσει στο σημείο που δεν αφορούσε πλέον μόνο τον κατηγορούμενο.
Η υπεράσπιση ισχυριζόταν ότι ο κατηγορούμενος δεν ήταν «φυσιολογικός» και ότι η πράξη του ήταν αποτέλεσμα της λειτουργίας ενός παθολογικού εγκεφάλου και όχι αποτέλεσμα ελεύθερης επιλογής ενός ανθρώπου ικανού να διακρίνει αυτό που άλλοι θεωρούν «καλό» από το «κακό».
«Ποια είναι τα όρια του φυσιολογικού;» ρώτησε ο δικαστής τον ειδικό επιστήμονα που είχε καλέσει.
Ποια είναι τα όρια του φυσιολογικού στην ανθρώπινη συμπεριφορά και ποιος αποφασίζει για τον στιγματισμό των «μη φυσιολογικών» ανθρώπων;

12)

ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ

Η υπάλληλος της Ανεξάρτητης Αρχής Ελέγχου Ασυμβίβαστου είχε αναλάβει να ελέγξει μεθοδικά ένα ένα τα σνόματα όλων των ειδικών επιστημόνων που χρησιμοποιούσαν οι κρατικές υπηρεσίες έλεγχου των φαρμάκων και των βιοϊατρικών προϊόντων ιδιωτικών εταιρειών. Στο τέλος του μήνα διαπίστωσε με έκπληξη ότι οι περισσότεροι από τους χρησιμοποιούμενους ειδικούς ήταν αμειβόμενοι σύμβουλοι των ιδιωτικών εταιρειών.
«Και τώρα τι θα κάνουμε;» ρώτησε η υπάλληλος με αγωνία τον προϊστάμενό της.
Ποιους αφορά το ασυμβίβαστο και ποιος (πρέπει να) ελέγχει το δημόσιο συμφέρον;